

Vad är en martyr?

En kristen som ger sitt liv för sina vänner har i Jesus Kristus upptäckt den djupaste sanningen om sin existens, och ingenting och ingen kan någonsin ta denna visshet ifrån honom. Hans liv behöver inga långa argument för att övertyga, utan väcker i oss en stor tro, hopp och kärlek.

2022-10-24

Sammanfattning

1. Vad är en martyr?

2. Martyrskap och kärlek.
 3. Varifrån kommer styrkan att möta martyrskapet?
 4. Vem var den första martyren?
 5. Finns det martyrer i dag?
-

1. Vad är en martyr?

“Och han sade till alla: »Om någon vill gå i mina spår måste han förneka sig själv och varje dag ta sitt kors och följa mig. Ty den som vill rädda sitt liv skall mista det, men den som mister sitt liv för min skull, han skall rädda det.«” (*Luk 9:23-24*)

Martyrer är kristna som ger sina liv för att troget följa Jesus Kristus. Det grekiska ordet »martyr« betyder »vittne«.

I martyrskapet vittnar man om sin tro på Kristus, eftersom man är beredd att dö i stället för att överge

sin tro i tider av förföljelse. Kyrkans katekes lär att »kristna människors plikt att delta i kyrkans liv driver dem att handla som *vittnen för evangeliet* och de förpliktelser som kommer från det. Detta vittnesbörd är förmedling av tron i ord och handling. Vittnesbördet är en handling som står i det rättas tjänst; den framställer sanningen eller låter den bli känd (jfr. *Matt 18:16*).« [1]

Be med den helige Josemaría

Ni vet att det inte var med förgängliga ting, silver eller guld, som ni friköptes från det meningslösa liv ... utan med Kristi dyrbara blod (1 Pet 1:18-19). Vi tillhör inte oss själva. Jesus Kristus har köpt oss genom sitt lidande och genom sin död. Vi är en del av hans liv. Alltsedan dess finns det bara ett sätt att leva här på jorden, att dö med Kristus, för att återuppstå med honom tills vi förmår säga tillsammans med Aposteln Paulus:

*Jag lever, fast inte längre jag själv, det är Kristus som lever i mig (Gal 2:20).
(Korsvägen, station XIV, 2).*

2. Martyrskap och kärlek.

»Ingen har större kärlek än den som ger sitt liv för sina vänner.« (Jn 15,13)

Den dogmatiska konstitutionen *Lumen Gentium*, som tar dessa ord från evangeliet, bekräftar att martyrskapet är det högsta kärleksbeviset inför alla, eftersom Kristus själv, Guds son, visade sin kärlek genom att överlämna sitt liv på korset för oss. När martyrerna ger sitt liv liknar de Mästaren, »som frivilligt tog emot döden för världens frälsning«.

Även om martyrskapet är en gåva som Gud ger vissa människor är alla kristna kallade att bekänna Kristus

inför världen »och att följa honom på korsets väg, mitt i de förföljelser som kyrkan aldrig saknar«. (Jfr. *LG* 42)

Martyrerna, som har kallats till en sådan yttersta handling, har följt Kristus genom att praktisera dygderna. Och det är därför de har kunnat nå fram till att ge sitt liv för Kristus, som han gjorde: »Den som är trogen i smått är trogen också i stort.« (*Luk* 16:10).

Det finns många dygder som utmärker sig i dem, främst *de teologiska dygderna* – *tro, hopp och kärlek* – som är en gåva från Gud och grunden för heroiska handlingar. Andra dygder som kännetecknar martyrerna är rättvisa, eftersom de inte är beredda att avstå från sanningen, styrka, som gör det möjligt för dem att hålla emot för att försvara sanningen, och storsinhet, eftersom de modigt höjer blicken över hinder.

Kort sagt, de levde och dog med »det säkra hoppet att ingenting och ingen kan skilja dem från den Guds kärlek som har givits till oss i Jesus Kristus«. (*Franciskus, Audiens 28-VI-2017*)

Be med den helige Josemaría

Vad rätt den där prästen resonerade när han predikade så här: »Jesus har förlåtit mig alla mina många synder — en sådan generositet! — trots min otacksamhet. Och om Maria från Magdala blev förlåten många synder, för att hon älskade mycket, så har han förlåtit mig ännu mer, och vilken stor kärleksskuld har jag då inte!« Jesus, jag vill älska dig bortom allt förnuft, heroiskt! Herre, med din nåd kommer jag inte att överge dig, även om jag måste dö för dig. *Smedjan, nr. 210*

Hur många av dem som skulle låta sig spikas fast på ett kors inför tusentals häpna åskådares blickar står inte ut med vardagens nålstick

på ett kristet sätt! Tänk efter, vilket är mest heroiskt? Vägen, nr. 204

3. Varifrån kommer styrkan att möta martyrskapet?

Påven Benedictus XVI svarar: »Från en djup och innerlig förening med Kristus, eftersom martyrskapet och kallelsen till martyrskap inte är ett resultat av mänsklig ansträngning utan ett svar på ett initiativ och en kallelse från Gud; de är en gåva av hans nåd som gör oss kapabla att ge våra liv av kärlek till Kristus och kyrkan, och därmed till världen. Om vi läser martyrernas liv slås vi av deras lugn och mod inför lidandet och döden: Guds makt visar sig fullt ut i svaghet, i fattigdomen hos dem som anförtror sig åt honom och sätter sitt hopp till honom ensam (jfr 2 Kor 12:9). Men det är viktigt att

understryka att Guds nåd inte undertrycker eller kväver friheten hos den som står inför martyrskapet, utan tvärtom berikar och upphöjer den: martyren är en ytterst fri person, fri från makten, från världen: en fri person som i en enda definitiv handling ger hela sitt liv till Gud, och i en yttersta handling av tro, hopp och kärlek överlåter sig själv i händerna på sin Skapare och Frälsare; han offrar sitt liv för att helt och hållet förenas med Kristi offer på korset. Med ett ord är martyrskapet en stor kärlekshandling som svar på Guds oerhörda kärlek.« ^[2]
—

Be med den helige Josemaría

Någon gång har jag undrat vilket som är det största martyriet, att dö för tron, i händerna på Guds fiender, eller att år efter år arbeta utan något annat mål än att tjäna kyrkan och själarna, och att åldras med ett leende, obemärkt ... Jag tycker att det

oansenliga martyriet är det största ...
Och det är din väg. Korsvägen,
station VII, 4

Du förklarade för mig, fortfarande
tveksam: Vad tydligt de perioder
märks då Herren begär mer av mig!

Det enda jag kom på att påminna dig
om var detta: »Du försäkrade mig om
att du inte vill någonting annat än
identifiera dig med Honom, varför
gör du motstånd?« Smedjan, nr. 288

.....

4. Vem var den första martyren?

I Apostlagärningarna berättas om
den helige Stefans död, den första
lärjunge som gav sitt liv för Kristus.

Hans modiga och trosfyllda
förkunnelse ledde till att vissa judar
förkastade honom, så till den grad att
de beslutade att stena honom. Vi får

veta att Stefanus fylldes med den Helige Ande, och det är därifrån han hämtar sin styrka att möta martyrskapet, samtidigt som han förlåter och ber Gud att förlåta sina anklagare. (jfr. *Apg* 7:54-60)

Det är ingen tillfällighet att Stefans högtid firas den 26 december. Efter Kristi födelse bjuder kyrkan oss att se på den första människan som följde i Frälsarens fotspår och gav sitt liv ända till döden.

Påven Franciskus lär oss att »I den helige Stefanus skola, som liknade sin Mästare både i livet och i döden, riktar vi också våra ögon mot Jesus, Faderns trogna vittne. Vi lär oss att himlens ära, den ära som varar för det eviga livet, inte består av rikedomar och makt, utan av kärlek och självuppooffring.« ^[3] —

Be med den helige Josemaría

Må du kunna uppfylla den föresats du har fattat: »Att dö bort från mig själv lite grand varje dag«. Smedjan, nr 289

5. Finns det martyrer i dag?

I dag finns det på många platser förföljda kristna som lider martyrskap för sin tros skull. Det kommer alltid att finnas sådana, och kyrkan behöver dem.

Under tidig kristendom var förföljelserna av de kristna mer tydliga, men med tiden upphörde de, men som Jesus själv meddelade hör martyrskapet inte till det förflutna: »Om världen hatar er, kom då ihåg att den har hatat mig före er. Om ni tillhörde världen skulle världen älska er som sina egna. Men nu tillhör ni inte världen, utan jag har kallat er ut

ur världen, och därför hatar världen er.» (*Joh 15:18-19*).

Påven påminner oss än en gång:

»Hur ofta har vi inte hört det sägas i våra ögonblick i historien: "I dag behöver fosterlandet hjältar".

Martyren kan betraktas som en hjälte, men det väsentliga med martyren är att han har blivit "frälst": det är Guds nåd, inte mod, som gör oss till martyrer. På samma sätt kan vi i dag fråga oss: "Vad behöver kyrkan i dag?" Martyrer, vittnen, det vill säga helgon i vardagen. För kyrkan bärs framåt av de heliga. De heliga: utan dem kan kyrkan inte gå framåt. Kyrkan behöver helgon i vardagen, de som lever ett vanligt liv, som förs med konsekvens, men också de som har modet att acceptera nåden att vara vittnen till slutet, till döden. De är kyrkans levande blod. De är de vittnen som för kyrkan framåt, de som visar att Jesus är uppstånden, att

Jesus lever, och de visar det med ett liv som är konsekvent och med kraften från den helige Ande som de har fått som gåva.« [4]

»Må Gud alltid ge oss styrka att vara hans vittnen. Må han ge oss det kristna hoppets gåva, särskilt i det dolda martyrskapet i att göra det goda och kärleksfullt utföra våra dagliga plikter.« [5]

Be med den helige Josemaría

Du vill bli martyr. – Jag skall ge dig ett martyrium som ligger inom räckhåll för dig: att vara apostel men inte kalla dig apostel, att vara missionär – med ett uppdrag – men inte kallas missionär, att tillhöra Gud men se ut att tillhöra världen: att förbli obemärkt! Vägen, nr. 848

Glädje, övernaturlig och mänsklig optimism, är förenliga med fysisk trötthet, smärta, tårar — för vi har ett hjärta — och med svårigheter i

vårt inre liv eller vår apostoliska uppgift.

Han, *perfectus Deus, perfectus Homo* — fullkomlig Gud och fullkomlig människa — som åtnjöt all himmelens lycka, ville erfara utmattning och trötthet, tårar och smärta ... för att vi skulle förstå att vi måste vara mycket mänskliga för att vara övernaturliga. Smedjan, nr. 290

Om du går med på att låta Gud styra ditt skepp, att låta Honom bli dess kapten, vilken säkerhet kommer du då inte att känna! ... Även när det verkar som om Han avlägsnar sig, att Han sover, att Han inte bryr sig om dig, när det blåser upp till storm i det tätaste mörker. Evangelisten Markus berättar att apostlarna befann sig i den situationen och Jesus såg hur de slet vid årorna därför att de hade motvind. Strax före gryningen kom Han till dem, gående på vattnet, och Han var på väg förbi dem. ... Lugn, det

är jag, var inte rädda. Och Han steg i båten till dem, och vinden lade sig.
(Mark 4:39)

Mina söner, det händer så många saker på denna jord ...! Jag skulle kunna berätta för er om sorger, lidanden, misshandel och martyrier - i ordets fulla bemärkelse -, om många människors heroism. Vi tycker oss ibland se, eller känna med vårt förnuft, att Jesus sover, att Han inte hör oss; men evangelisten Lukas berättar om hur Herren uppträder mot de sina: *De – apostlarna – lade ut och under färden somnade Han. Men en stormby svepte ner över sjön, så att de tog in vatten och var i fara. Då gick de fram och väckte honom: ”Mästare, mästare, vi går under!” Han vaknade och hutade åt vinden och vågorna, och de lade sig och det blev lugnt. Och Han frågade lärjungarna: Var är er tro? (Luk 8:23-25)*

Om vi ger oss hän, ger Han sig själv till oss. Man måste ha full förtröstan på Mästaren, överlämna sig i hans händer utan snålhet, visa Honom i handling att båten är hans, att vi vill att Han skall förfoga över allt som tillhör oss som det behagar Honom.
Guds vänner, nr. 22

1. Katolska Kyrkans katekes, nr 2472

2. Audiens Benediktus XVI, 11-VIII-2010

3. Angelus, 26-XII-2019

4. Påven Franciskus, Predikan 22-IV-2021

5. Påve Franciskus, Audiens 28-VI-2017

pdf | Dokument automatiskt skapad
från [https://dev.opusdei.org/sv-se/
article/vad-ar-en-martyr/](https://dev.opusdei.org/sv-se/article/vad-ar-en-martyr/) (2025-08-06)